

**БЪЛГАРСКА ОРГАНИЗАЦИЯ
ЗА ДОБРОВОЛНО КРЪВОДАРИЯВАНЕ**

ДО
Комисията по здравеопазване към
47-мото Народно Събрание

Копие до:
Председателя на
47-мото Народно Събрание

Комисията по бюджет и финанси към
47-мото Народно Събрание

Комисията по труда, социалната и
демографската политика към
47-мото Народно Събрание

СТ А Н О В И Щ Е

от Сдружение с нестопанска цел
„Българска организация за
доброволно кръводаряване“,
БУЛСТАТ: 176002299

Относно:
Законопроект за допълнение на
Закона за кръвта, кръводаряването
и кръвопреливането, внесен с
№ 47-254-01-59 / 26.05.2022 година

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА ЗДРАВНАТА КОМИСИЯ,
УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

На 26 май 2022 година в деловодството на Народното събрание е внесен Законопроект за допълнение на Закона за кръвта, кръводаряването и кръвопреливането, с № 47-254-01-59. Действително, уредбата на кръводаряването и кръвопреливането се нуждае от редица промени, включително и законодателни такива, но считаме че предложените изменения, в голямата си част, не спомагат за преодоляване на

съществуващите тежки проблеми в тази област. Както е посочено в мотивите за законодателната инициатива, това е „изключително чувствителна и важна област, отнасяща се до здравето и живота на гражданите на страната“ и промените, които се предприемат в нея не бива да са лекомислени и повърхностни. Твърдението, че „уредбата в областта на кръводаряването и кръвопреливането не е изменяна в последните 10 години“ не отговаря на действителността, доколкото последното изменение и допълнение на закона е от юни 2020 година, преди това има от декември 2018, септември 2018, август 2013 и юли 2012 година. В допълнение, обстоятелството дали една правна уредба е изменяна или не в последните години, не е и не може да бъде адекватен критерий за нуждата от нейната промяна.

Преди да изложим становището си по конкретно предложени текстове, следва да отбележим, че въпреки, че в законопроекта е посочено, че се внася с предварителна оценка на въздействието (задължително условие за внасянето на законопроект съгласно чл. 70 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание), считаме че такава реално липсва. Във включената предварителна оценка на въздействието на практика са копирани целите и мотивите на законопроекта, което по никакъв начин не може да се приеме за „оценка на въздействие“ и е в нарушение на Правилника за организацията и дейността на Народното събрание. Неслучайно, предварителната оценка на въздействие е задължителна част от внасяните законопроекти, защото би следвало да представлява реален анализ на очакваните последици, на базата, на който вносителите да са направили своите изводи как биха се отразили предлаганите от тях промени и чрез тях да стане ясно, че предлаганите изменения са обмислени и разумни предложения, които действително се очаква да доведат до предвидения положителен резултат. С други думи, законопроектът изначално не отговаря дори на необходимите минимални изисквания за неговото разглеждане. В допълнение към изложеното по-горе, липсата на каквато и да било реална предварителна оценка на въздействие, на практика не дава възможност да се направи обоснована преценка дали изобщо е необходима и оправдана промяната в дадени разпоредби, както и каква точно да бъде тя.

В самите мотиви към законопроекта се изброяват няколко негови „цели“, но същите са изложени по абсолютно декларативен начин, а самата обосновка с какво предложените законови промени ще спомогнат за тяхното постигане и за преодоляването на очертаните проблеми, на практика липсва, или е изключително повърхностна и издава по-скоро непознаване на съществуващите проблеми и тяхната същина, отколкото желание за разрешаването им. Липсата на адекватна предварителна оценка засилва тези опасения и води до извода, че промените се правят по-скоро, за да се отчете „промяна“, а не на база на задълбочен анализ, идентифициране на проблемите, причините за тяхното съществуване и реални мерки за тяхното разрешаване – подход, който според нас е пагубен за законодателната техника по принцип, а в частност – не би довел по никакъв начин до положителна промяна по отношение на визираните в мотивите на законопроекта проблеми.

1. По предложения § 1, а именно създаване в чл. 6, ал. 1, на т. 4, гласяща „4. кръв за получаване на тромбоцитен концентрат чрез апаратна афереза.“

С предложената промяна на практика се увеличава възможността за набиране на кръв срещу заплащане. Считаме, че подобен подход е изначално погрешен. Събирането на кръв срещу заплащане (т. нар. платено кръводаряване) би следвало да е изключение, а не практика. Световните стандарти в областта на кръводаряването, в т. ч. и препоръките на Световната здравна организация (СЗО), недвусмислено и категорично определят като основен източник на безопасна кръв тази, дарена доброволно от доброволни донори, които не получават заплащане или други стимули. Това е така, защото тези донори нямат интерес от прикриване на евентуални противопоказания за кръводаряване. Даряването на кръв при наличие на противопоказания създава риск както за здравето на донора, така и за това на реципиента, доколкото дарената кръв може да съдържа опасни за здравето на реципиента вещества, които не могат да бъдат „уловени“ и „премахнати“ при стандартната обработка на кръвта и преработката ѝ в кръвен продукт. „Платен“ донор и изобщо донор, който има какъвто и да било „страничен“ интерес неговата кръв непременно да бъде взета и той да не бъде „върнат“ като неподходящ, има интерес от прикриване на противопоказания, което създава предпоставки за риск. В този смисъл, считаме че предложената промяна не решава, а напротив – създава предпоставки за задълбочаване на съществуващи проблеми, тъй като на практика представлява заобикаляне на правилото за доброволност и безвъзмездност. В самите мотиви и „оценката“ към законопроекта липсва всякакъв анализ на необходимостта от въпросната промяна – посочва се бланкетно, че това бил „пропуск в закона“. **Предвид това, предложението е необосновано, не е базирано на какъвто и да било анализ на настоящата ситуация и необходимостта от въвеждането му и, според нас, не следва да бъде приемано в този му вид.**

2. По предложения § 2, а именно създаването на нов член 10а:

На първо място трябва да отбележим, че в случая е налице сериозен пропуск в законодателната техника. Предложеният член говори за „разходи по съществуващия чл. 10“, в който, обаче, изначално не става дума за разходи - тъкмо обратното, въпросната разпоредба изразява същността на кръводаряването - *„Чл. 10. Даряването е хуманен и доброволен акт на милосърдие и човешка солидарност, при който от дарителя безвъзмездно се взема кръв или кръвни съставки.“*

Въвеждането на предложения нов член 10а е очевидно недомислено и нарушава цялата структура и смисъл на закона. Текстът противоречи и на редица съществуващи разпоредби, в които се посочва, че това се определя от Наредба, а те не са предвидени за изменение.

В ал. 1 на предложения чл. 10а се посочват различните видове разходи за събирането на единица кръв. Прави впечатление обаче, че липсва каквато и да било обосновка на посочените суми. Същите по никакъв

начин не са аргументирани в мотивите към законопроекта, където единствено се посочва, че се цели те да се „актуализират“ спрямо сегашните такива, предвидени в Наредбата за условията и реда за възмездяване и остойностяване на разходите по вземане, диагностика и преработка на кръв и кръвни съставки, за стимулирането, организирането и провеждането на дейностите, свързани с кръводаряването, и за реда и цените за заплащане на кръвта и кръвните съставки. В представената „оценка за въздействието“ текстът от мотивите е просто копиран, без никаква допълнителна аргументация. Липсва какъвто и да било анализ на необходимостта от „актуализация“ на сумите, както и какъвто и да било анализ за това как предвидените към момента в Наредбата суми се изразходват, дали и в кои аспекти е налице недостиг и какво налага тяхната „актуализация“.

Макар без подобен анализ да е на практика напълно невъзможно аргументирано да се коментират (а и мотивират) предложените изменения в новия чл. 10а, ал. 1, ще си позволим да се спрем накратко на конкретните текстове, доколкото считаме същите за просто „нахвърляни“, без никаква обосновка и най-вече – без реално вносителите да си дават сметка за същността на тези суми и това за какво същите следва да се използват.

В т. 1 се посочва сума за „подкрепително-тонизираща храна за кръводарителя за деня на кръводаряването в размер на 15 лева“. Според Наредбата, към момента сумата, предвидена за такава подкрепително-тонизираща храна е в размер на 8 лева.

На първо място липсва какъвто и да било анализ какво включва въпросната „подкрепително-тонизираща храна“ към момента (и на каква стойност е тя). Това, всъщност, е ключов момент, без който всякакво предложение за „промяна“ е напълно необосновано. Нито в мотивите, нито в „оценката“ вносителите са коментирали, че към момента липсва каквато и да било унифицирана, или най-малкото стандартизирана практика за това какво следва да се включва във въпросната храна (чиято стойност, обаче, е стандартизирана – към момента в Наредбата, а съгласно предложението – директно в закона, без да става ясно какво се случва с останалите разпоредби на Наредбата). Това води до пълния абсурд на места дарителите да получават „торба“, пълна с редица, смеем да кажем, напълно несъобразени с целта им продукти и напитки (като например консерви с пастет или русенско варено), на други – 4 шоколада и бутилка 1,5 литра безалкохолно.... Налице е очевидно неразбиране на същността и смисъла на въпросния „пакет“, а именно – да бъде „подкрепително-тонизираща храна“ за човек, който току-що е дарил кръв. След кръводаряване кръводарителят има нужда, най-напред, от течности (вода), както и от някаква по-богата на калории и захар храна (напр. 1 брой шоколад от добро качество, а не 4 броя с компромисно такова; ядки) и, евентуално, тонизираща напитка (кафе, кофеинова напитка и т.н.). Целта на такъв „пакет“ е да предостави на кръводарителя именно такива по вид продукти (които не са само храна, но и напитки, което отново е пропуск), с които той да се подкрепи непосредствено след кръводаряването и да избегне евентуално неразположение, а не кръводарителят да занесе вкъщи „торба лакомства“, с които да черпи близки и приятели, или които да консумира в следващата

седмица - практика, която за съжаление се наблюдава твърде често поради пълната неадекватност при формирането на тези пакети от кръвните центрове. Тук се налага да обърнем внимание и че общата обществена поръчка за доставката на тези пакети за всички кръвни центрове в страната, би ги унифицирала и допринесла значително при формирането на по-ниска цена за по-качествени продукти, които да изпълняват своето предназначение за кръводарителите.

В този смисъл, предложените изменения по никакъв начин не адресират въвеждането на каквито и да било стандарти относно въпросните пакети с храни и напитки, нито повишават стойността по отношение на качеството на грижата за кръводарителите. Считаме, че едва след въвеждането на такива стандарти би могло изобщо да се анализира дали и в каква степен предвидените към момента средства (в размер на 8 лева) са достатъчни за обезпечаването на нуждите и да се обсъжда тяхното евентуално увеличаване. **Поради това, според нас, предложението не следва да бъде приемано.**

В т. 2 се предвижда „възстановяване на непосредствените разходи на кръводарителя в размер до 35 лева“. Към момента наредбата предвижда възстановяване на такива разходи до 5 лева.

По отношение на тази част от предложението, също липсва каквато и да било обосновка, оценка или анализ. Липсват данни какъв процент от дарителите изобщо са потърсили възстановяване на такива разходи, какъв е редът за тяхното възстановяване, каква е административната тежест за тази процедура, какви конкретни разходи се „признават“ за „непосредствени“ – път, паркиране, гориво, престой? Предлаганите промени в допълнителните разпоредби (т. 9б – отново крайно странен избор на законодателно решение, предвид останалите разпоредби на т. 9) посочват единствено, че това са „разходите за транспорт до мястото на кръводаряването“, без да става ясно какво включват тези разходи. Съответно, липсва какъвто и да било анализ какво налага завишаването на тази сума, и то седемкратно, и какво се цели с това завишаване – по какъв начин то ще способства за разрешаване на съществуващи проблеми?

Оставаме с впечатлението, че предложената сума от 35 лева цели покриване на разходи на кръводарителите за път при даряване в отдалечени от тяхното постоянно местопребиване места (кръвни центрове). Ако това е така (от мотивите на законопроекта това не става ясно), следва да се има предвид, че сумата от 35 лева за пътни разходи не покрива разход в рамките на едно населено място или дори между съседни или близки такива! Означава ли това, че с предложените промени се цели да се стимулира пътуването на кръводарители от единия край на България до другия, за да даряват кръв, вместо да се улесни и подобри локалното кръводаряване? Основание за подобни притеснения дават елементарни сметки - Дневната карта за градски транспорт в София е 4 лева, в останалите градове – на съизмерима стойност, два часа зона за паркиране е между 2 и 4 лева, дори два единични билета за градски транспорт са отново в рамките на 3-4 лева, тоест изцяло в рамките на предвидените от Наредбата към момента 5 лева!

Отново – пълната липса на какъвто и да било анализ прави предложението напълно необосновано.

Според нас е необходимо много по-задълбочено да се разгледа съществуващата практика, с цел да се установи дали изобщо кръводарителите търсят и получават компенсация за пътуване и „разходи“, какво се е случвало до момента с парите, предоставяни по това перо, но масово непотърсени (вкл. и защото в кръвните центрове пропускат информацията за тази възможност), дали подобна практика е административно оправдана и колко време ще коства на кръводарителя подобно възстановяване и не на последно място - дали въвеждането на по-висока сума не се прави с цел „развързване на ръцете“ на кръвните центрове да насочват кръводарители към пътуване до отдалечени места с цел кръводаряване, вместо да се създават условия за локално кръводаряване и евентуално транспортиране на самата кръв, съобразно конкретните нужди. Предвидените за това съществено увеличение средства вероятно биха могли да решат този проблем по много по-адекватен начин, ако бъдат пренасочени към подобряване на организацията и създаването на възможност за транспортиране на дарена кръв между отделните центрове, вместо да се използват за финансиране на пътуването на кръводарителите. **Ето защо, според нас, и това предложение не следва да бъде приемано.**

В т. 3 се предвижда въвеждането на „ваучер“, предоставян на кръводарителя за „сума, в размер равен на 50 на сто от дневното трудово възнаграждение, изчислено въз основа на средната работна заплата за страната“.

Считаме въпросното предложение и за най-съществения дефект на предложените изменения.

В мотивите към законопроекта, на практика, липсва каквато и да било обосновка на това предложение – посочва се единствено, че се „въвежда нов стимул“, както и че „По този начин ще се ограничи наблюдаваната през последните 10 години нелегална търговия с кръв и кръвни продукти“.

Преди да коментираме и това предложение по същество, ще си позволим да обърнем внимание, че може би за първи път която и да било българска институция „признава“ за съществуването на „ширещата се нелегална търговия с кръв и кръвни продукти“ – акт, който изначално адмирираме. Няма как, обаче, да не зададем въпроса какви конкретни мерки са предприети, след като вносителите на законопроекта са установили, че в България съществува тази НЕЛЕГАЛНА практика! Предлагането на законодателни промени срещу тях е възможна стъпка (доколкото са адекватни те е съвсем друг въпрос, който ще разгледаме по-долу), но това изобщо не изключва сигнализирането на съответните институции за незабавното справяне с проблема! **В този смисъл считаме, че след като вносителите на законопроекта са констатирали подобна нелегална търговия, то те, или на свой ред – Комисията по здравеопазването към 47-то Народно събрание, следва да са сигнализирали компетентните**

органи за тази практика, за да бъдат осъществени съответните проверки, да се предприемат всички законови действия срещу нея, да бъдат наказани нарушителите и да се преустанови нарушаването на закона!

Оставяйки горното настрана, въвеждането на подобен „ваучер“ е **директно нарушаване на принципите на безвъзмездност и доброволност на кръводаряването, залегнали и в чл. 3, ал. 1, т. 1 на закона** (в който, за щастие, промяна не се предлага)! По същество той представлява директно заплащане на кръводарителя за дарената от него кръв, независимо че същото е посочено като „ваучер“, а не като сума пари. Намираме за очевидно, че липсва каквато и да било обосновка на подобно предложение, изцяло липсва анализ и разглеждане на потенциалните последици от подобно решение. Всичко това, според нас, показва непознаване на добрите практики в тази посока, както и на предписанията и препоръките на международни институции като СЗО, по отношение на доброволното кръводаряване. Тук ще си позволим да припомним Декларацията от Мелбърн относно „100% доброволно даряване на кръв и кръвни продукти“, Резолюция WHA28.72 на Световната здравна асамблея, която призовава държавите членки да обезпечат и насърчат развитието на доброволно и безвъзмездно кръводаряване, Резолюция WHA63.12, с която се признават доброволните и безвъзмездни кръводарители като най-безопасната група кръводарители. Важно е да споменем и най-новия документ на СЗО, засягащ на практика, всички големи проблеми, свързани с кръводаряването и кръвопреливането (съществуващи не само у нас), а именно – **„Action framework to advance universal access to safe, effective and quality-assured blood products 2020-2023“**, в който подробно са анализирани редица основни проблеми на кръводаряването, посочени са конкретни предложения за тяхното разрешаване и отново е подчертано огромното значение на това кръводарителите да са изцяло доброволни и безвъзмездни и че това е цел, към която следва да се стреми всяка държава и е цел, към която трябва да се стремят правителствата на всички държави в своята здравна политика. Очевидно е, за наше съжаление, че тези документи са останали извън полезрението на вносителите на законопроекта и не са намерили място в мотивите и „оценката“ към законопроекта.

Както вече споменахме по-горе, добрата световна практика налага принципа на доброволното, необвързано с облаги кръводаряване. Този принцип отразява най-добре стремежът да се гарантира, че кръводаряването е изцяло доброволно, не е продиктувано от каквито и да било користни цели и кръводарителят сам, доброволно и добронамерено е решил да помогне като дари своята кръв. **Това е от изключителна, решаваща важност, за да се гарантира в максимална степен безопасността на дарената кръв, от една страна, и безопасността на кръводаряването за самия дарител – от друга.** Тъй като изследването на дарената кръв за всякакви възможни отклонения от нормите (множество заболявания, наличие на опасни вещества – алкохол, наркотични вещества, лекарства и т.н.) е на практика невъзможно (или в най-добрия случай – изключително скъпо, поради което и не се практикува), то дарената кръв се изследва единствено

за най-тежките „отклонения“ – правят се изследвания за HIV, хепатит и сифилис. Това означава, че за липсата на каквито и да било други отклонения в нейния състав се разчита изцяло на добронамереността на кръводарителя, който, при попълване на въпросника за кръводаряване и прегледа от лекар да сподели честно и доброволно всички евентуални противопоказания – консумация на алкохол, употреба на упойващи вещества/наркотици, употреба на лекарства, скорошни заболявания, скорошни пътувания в държави, където е възможно да се е бил в контакт с различни заразни болести, скорошни наранявания или интервенции, които биха могли да са довели до инфекции или заразявания, скорошни рискови сексуални контакти и т. н. Ако дарителят скрие такова противопоказание, то дарената от него кръв става потенциално опасна за пациента, който ще получи произведен от нея кръвен продукт (а в определени случаи самото кръводаряване може да се окаже опасно и за здравето на самия кръводарител), като при това, тази опасност в огромната част от случаите няма как да бъде идентифицирана. При това положение, е повече от очевидно, че единствено доброволен кръводарител, който няма никакви очаквания да получи каквото и да било в замяна на дарената кръв, не би имал причина да скрие каквото и да било противопоказание. И обратно – всеки кръводарител, който има интерес да дари кръв и да получи съответна облага – дори и тя да е под формата на „легален“ ваучер (за такъв дарител надали има значение дали получава „легално“ или „нелегално“ заплащане), има личен интерес да прикрие всички противопоказания, за да може успешно да даде кръв и да получи въпросната облага. Всъщност, дори и да беше налице възможност впоследствие да се „установи“ негодността на така дарената кръв (и дори тази възможност да беше 100%), то подобно кръводаряване би бил безсмислен разход на средства, след като дарената кръв би била негодна и просто – изхвърлена. Наличието на възможност да се причини съществена вреда на реципиента на такава негодна кръв обаче категорично означава, че подобен подход не следва да бъде толериран по никакъв начин!

Видно от предложеното изменение обаче, тези изключително важни и фундаментални въпроси и съображения не са обсъдени по никакъв начин, те не се споменават нито в мотивите, нито в посоченото като „предварителна оценка“ към предложените изменения. Основен стремеж на законодателя и на отговорните институции би следвало да е насърчаването и популяризирането на доброволното кръводаряване и по-добрата информираност за неговото значение и ценност, каквато е световната практика, а не опити да се измислят способности за „заобикаляне“ на този принцип (а и на закона, който предвижда именно доброволно кръводаряване), които на практика да легализират подобна порочна практика. За справяне с проблема следва да се направи адекватен анализ и да се въведе съответния контрол, а не държавата да абдикира от тези свои функции и да въведе на свой ред в закона де факто точно тази практика, срещу която се твърди, че се бори. Липсва и каквото и да било анализ на световната практика, дали подобно „стимулиране“ води до положителни резултати или по-скоро е далеч от масовата практика, в т. ч. и на държави, за които вероятно не би било проблем да отделят сериозни средства за такава „стимулиране“, което избягват именно по гореописаните причини.

В този смисъл намираме, че това е изключително рисков и дори опасен подход, обективиран в предложените промени, доколкото въвеждането на подобно заплащане, макар и дефинирано като „ваучер“, **превръща кръводаряването във възмездна сделка и е абсолютна предпоставка за създаване на несигурност в мотивите на даващите кръв** (които дори, в такъв случай, вече не би следвало да бъдат наричани дарители). Въвеждането на подобна практика със сигурност би направило невъзможно гарантирането на добронамереността и искреното споделяне на потенциалните противопоказания от страна на дарителите.

Извън горното, въвеждането на подобно заплащане (или „стимул“) според нас по никакъв начин няма да изпълни целите, посочени за въвеждането му – ограничаване на съществуващата в България от много повече от 10 години нелегалната търговия с кръв и кръвни продукти. За съжаление, липсват данни, анализи или аргументи по какъв начин тази практика ще разреши посочения проблем. В основата на проблема е липсата на достатъчно доброволни кръводарители, което е свързано с липсата на информация, добри условия в кръвните центрове и сигурност, а не със заплащане за дарената кръв. В мотивите/оценката към законопроекта всъщност по никакъв начин не е направен анализ нито на броя необходими кръводарители, нито на броя кръводарители към момента, нито на това какъв е очакваният ефект от предложението „стимул“... Всъщност „търговията“ с кръв ще продължи да „се шири“ необезпокоявана, като на практика „търговците“, освен парите на близките на нуждаещите се, ще прибират и определената от държавата сума, чрез своята нелегална дейност.

С оглед горното, считаме така направеното предложение за промяна за напълно необосновано, непочиващо на адекватен анализ на проблемите и несъобразено нито с принципите на закона, нито с добрите международни практики и препоръки в областта на кръводаряването.

В т. 4 се предвижда въвеждането на сума за разходи на лечебното заведение по промоция на кръводаряването и взимането на кръвта до 15 лева (в действащата към момента Наредба не е предвидена точна сума, но е предвидена сума за символични подаръци в размер до 6 лева).

И тук, подобно на останалите предложения, липсват каквито и да било данни за правените към момента от лечебните заведения разходи на средства за промоция на кръводаряването и взимането на кръвта, респективно нуждата от тяхното увеличаване (или ограничаване до посочените 15 лева). Липсва какъвто и да било анализ изобщо на дейностите по промоция и насърчаване на доброволното кръводаряване, тяхната ефективност, целесъобразното изразходване на средствата, възможностите за оптимизация и преценка за евентуален недостиг на средства, който да оправдае увеличаването на необходимите суми. Без съмнение, промоцията и насърчаването на доброволното кръводаряване е от изключителна важност и следва да бъде приоритет в работата на кръвните центрове, а и като цяло – държавна политика в тази сфера, тъй като именно

със създаването на навици за доброволно кръводаряване у българските граждани ще може да бъде преодолян недостигът на кръв и кръвни продукти. Подобна политика, обаче, следва да се основава на ясно и дългосрочно планиране, анализ и оптимизация на разходите, а не просто на увеличаване на отделените за това средства, без ясна идея по какъв начин следва да бъдат изразходвани те – сигурен път към нов недостиг на средства. Тук следва да не се пропуска и обстоятелството, че и към момента се отделят средства за промоция на кръводаряването, включително нарочно предвидени такива в бюджета на Българския червен кръст (БЧК) – отново, обаче, липсва разчет на изразходването на тези средства и ефекта от тях. **Ето защо намираме и това предложение за необосновано и непочиващо на адекватен анализ на настоящото положение.**

В предложението чл. 10а, ал. 3 се предвижда, че „Дарителят по чл. 10, ал. 1 получава и два дни допълнителен платен годишен отпуск...”.

И тук първо е налице очевидна неточност, тъй като в чл. 10 от Закона няма ал. 1. Далеч по-важното обаче е, че в случая се създава правна несигурност относно това кои кръводарители всъщност имат право на тези два дни платен годишен отпуск – само тези даряващи доброволно, според чл. 10 на ЗККК или на всички както е и според съществуващата към момента разпоредба в Кодекса на труда, към която се препраща – чл. 157, ал. 1, т. 2. Всъщност, въпросната разпоредба на КТ прави въвеждането на този текст напълно излишно, защото самият КТ предвижда допълнителен платен годишен отпуск за всеки кръводарител. Създава се и предпоставка за спорно тълкуване и прилагане, тъй като остава неясно дали тази нова разпоредба допълва чл. 157, ал. 1, т. 2 от КТ и предвижда предоставянето на допълнителни два дни отпуск към вече предвидените по КТ два дни. **В този смисъл, предложението следва да се ревизира, прецизира и най-вече да се прецени доколко има нужда от въвеждането му.**

Казаното по-горе важи и **за останалите членове на предложението нов чл. 10а – липсва каквото и да било реална обосновка на направените предложения.**

3. По предложението § 3, а именно допълването на чл. 11, ал. 1:

Считаме, че това е едно от малкото положителни предложения за изменения на закона, намерили място в предложението законопроект. Създаването на реална и работеща Национална програма за промоция и насърчаване на доброволното и безвъзмездно кръводаряване, следва да е основен стълб в здравната ни система. За съжаление това е системно занемарявано и negliжирано от десетилетия и просто формално отчитано като съществуващо. Важно е да се отбележи, че и тук е необходим задълбочен анализ на съществуващата практика и извършваната до момента дейност (чл. 11, ал. 1 предвижда и към момента активна дейност по промоция на кръводаряването), с цел прецизното разработване на такава Национална програма. Считаме, също така, за значителен пропуск в предложението това, че в изготвянето на въпросната Национална програма не е предвидено участието на неправителствени организации, работещи в

областта на доброволното кръводаряване, чиято дейност е пряко свързана именно с промоцията и насърчаването на доброволното кръводаряване. Такива организации се сблъскват с проблемите на кръводаряването от първа ръка в ежедневната си дейност и, съвсем естествено, са тези, които ги познават в дълбочина, поради което изолирането им от процеса по създаване на такава Национална програма е най-малкото нелогично, още повече, че съгласно ал. 2 на чл. 11 от ЗККК е изрично предвидено те да участват в промоцията на доброволното кръводаряване (т.е., съответно, и в „изпълнението“ на тази програма). Остават открити и други съществени въпроси, като например - означава ли предложението в този му вид, че дейности по насърчаване на доброволното кръводаряване, невключени или пропуснати в Националната програма, няма да се осъществяват, както и въпросът кой и как ще координира и контролира спазването на Националната програма? **В този смисъл, считаме че и това предложение следва да бъде ревизирано.**

4. Предложенията в § 4 и § 5 касаят изричното включване на използването на системата NAT в процеса по кръводаряване, поради което ще ги коментираме заедно.

Въвеждането на сигурност в използването на NAT системата, т.е. на устойчиви средства за изследване на дарената кръв с NAT технологията е от изключителна важност и следва да се отчете като положителен момент в предложения законопроект, както и това че в това отношение са изложени и реални мотиви към законопроекта. Трябва да се има предвид, обаче, че тази система бе закупена за кръвните центрове още преди няколко години и средства за нея са отпуснати многократно под различни описания, в т. ч. през последните няколко години са провеждани обществени поръчки за нейното въвеждане в размер на 9.5 милиона лева, без да включваме поръчките за консумативи, които към момента се изпълняват само от една фирма и са за над 5 милиона лева. В този смисъл, считаме че предложението е резонно, но и за него следва да бъде направена оценка на изразходените до момента средства, тяхната целесъобразност и евентуална оптимизация, с оглед на правилната преценка за най-подходящия законодателен подход при въвеждането на тези промени.

В обобщение на изложеното, считаме че въпреки определени позитивни елементи в законопроекта, в него се съдържат редица напълно неприемливи и недостатъчно обосновани предложения. Безспорно, както беше отбелязано и в началото, предвид множеството натрупани проблеми в сферата на кръводаряването и кръвопреливането в България, регламентацията се нуждае от редица промени, но те трябва да бъдат добре обмислени в цялост и базирани на реални анализи, положителни практики и реалистични цели и очаквания. **Предложените допълнения са в огромната си част повърхностно мотивирани, без съпътстващ анализ на съществуващото положение, без каквато и да било предварителна оценка на въздействието им и без поглед върху цялостната уредба на материята, добрите практики и международните стандарти, поради което и приемането им в този вид е по-скоро предпоставка за**

създаване на нови проблеми, отколкото за разрешаване на съществуващите такива.

Считаме, че следва да се направи подробен и задълбочен анализ на реалната ситуация в България, в който да участват специалисти и представители на всички заинтересовани страни, в т. ч. и представители на неправителствения сектор, да се разгледат съществуващите проблеми и да се прецени правилният подход към тяхното разрешаване. Наясно сме, че това предполага много работа, но предвид изключителната значимост на темата за кръводаряването и кръвопреливането, засягаща здравето и живота на всеки един гражданин на страната, вярваме че и Вие ще отчетете това като важно. **Нашето становище е, че предвид множеството очертани по-горе несъвършенства на законопроекта, в този му вид е по-добре да бъде изтеглен, преработен и внесен изцяло наново след детайлно преразглеждане на уредбата на кръводаряването и кръвопреливането в България, както и на релевантните актове от Европейското законодателство.**

С уважение,

.....
Стефка Попова-Лазарова,
Председател на УС на БОДК

